

Årsberetning 2022

2022 er gået og bringer endnu engang anledning til en årsberetning om årets aktiviteter i Organisationen Danske Arkiver.

Bestyrelsen har i det forgangne år haft et godt og velfungerende samarbejde. Generalforsamlingen i 2022 blev afholdt den 29. marts 2022 i forbindelse med årsmødet i Aalborg. Ved generalforsamlingen var der genvalg til Peter Damgaard og Caspar Christiansen, som ordinære medlemmer. Som suppleanter valgtes Jesper Thomassen og Lis Thavlov

Ved første bestyrelsesmøde efter generalforsamlingen, konstituerede bestyrelsen sig som følger:

Charlotte Voss, Gladsaxe Byarkiv (Formand)
Caspar Christiansen, Frederiksberg Stadsarkiv (Næstformand)
Tina Knudsen Jensen, Randers Stadsarkiv (Kasserer)
Peter Damgaard, Tårnby Kommunes Stads- og lokalarkiv.
Søren Bitsch Christensen, Aarhus Stadsarkiv
Suppleanter: Jesper Thomassen, Aalborg Stadsarkiv
Lis Thavlov, Silkeborg Arkiv

Bestyrelsens samarbejdsopgaver

2022 har været et år, hvor vi i bestyrelsen har oplevet at vores rolle som vigtig samarbejdspartner i forhold til Rigsarkivet, SLA og KL er blevet styrket. I forhold til samarbejdet med Rigsarkivet, KL og SLA, blev der afholdt møde for § 7 arkiverne den 29. september 2022 på Odense Stadsarkiv. Mødets indhold var planlagt af K-udvalgets medlemmer, som består af repræsentanter fra Rigsarkivet, KL, SLA og ODA. Emnerne for mødet var:

- Datatilsynet og dets arbejde i forhold til kommunernes tilsyn.
- Egenaces: 1) status fra Rigsarkivet v/enhedschef Anne Bækgaard, Rigsarkivet
2) intern arbejdsdeling mellem kommune og §7-arkiv, v/arkivar Nicolai Eberholst, Københavns Stadsarkiv
- Aula – status for bevaringsbestemmelser
- DUBU – status og pilotaflevering

- Projektet "Retten til sin egen historie" v/projektleder Mai-Britt Lauridsen og seniorforsker Mette Seidelin, Rigsarkivet

Samarbejdet med Rigsarkivet, KL og SLA er et arbejde, som måske ikke fremstår så synligt udadtil i organisationen, men er af stor betydning for vores fremtidige ståsted i det arkivpolitiske arbejde. I forbindelse med samarbejdet med Rigsarkivet blev der i slutningen af 2019 under K-udvalget nedsat en arbejdsgruppe om opdatering af vejledningsmaterialet til bk-bestemmelserne v/RA. I denne arbejdsgruppe er § 7 arkiverne repræsenteret med tre ODA medlemmer, nemlig Mie Rise Jönsson fra Aalborg Stadsarkiv, Ernst Helmer Hansen fra Københavns Stadsarkiv og Anders Helle Hansen fra Kolding Stadsarkiv.

I forbindelse med samarbejdet med K-udvalget blev der i sommeren 2020 nedsat en arbejdsgruppe, med det formål at undersøge hvorvidt der er bevaringsværdige data i skolesystemet AULA, og hvorvidt systemet bør indstilles til bevaring. Gruppen har gennemført interviews med 11 kommuner om deres brug og lagringsanvendelse af AULA. Der har været afholdt mange møder siden arbejdet begyndte, og der arbejdes stadig på at kunne levere en rapport til Rigsarkivets ledelse. Arbejdet er samtidigt præget af hvor vanskeligt det er at få nogle egentlige overslag på, hvad en arkivering af systemet ville koste fra Kombit. Arbejdsgruppen er nu ved at afslutte sin indstilling til en bevaringsmodel af Aula til Rigsarkivets ledelse og efterfølgende K-udvalget. Der vil også blive en høring af § 7 arkiverne. I arbejdsgruppen er der repræsentanter fra Rigsarkivet, KL, Kombit og ODA. Vi bliver i denne sammenhæng repræsenteret af Mie Rise Jönsson fra Aalborg Stadsarkiv og Charlotte Voss fra Gladsaxe Byarkiv og endvidere er Rasmus Falk fra Aalborg Stadsarkiv indtrådt i arbejdsgruppen.

Bestyrelsen er fortsat i dialog med SLA om større grad af samarbejde og for at drøfte muligheden for en sammenlægning af de to organisationer. Som en del af samarbejdet med SLA har ODA fået en plads i det bevillingsudvalg, som fordeler midlerne blandt ansøgerne til Velux-fonden. Bevillingerne har til formål at skabe aktiviteter for personer over 65 år. Baggrunden for, at ODA fik en plads i udvalget er, at ODAs arkiver også kan søge fonds midler, hvis de har projekter som aktiverer frivillige over 65 år. Der har fra begyndelsen af 2021 været afholdt flere møder i udvalget, og der blev bevilliget mange penge til de forskellige projekter i løbet af 2022.

Privatarkivudvalget

ODA er repræsenteret i Privatarkivudvalget, hvor særligt to emner har fyldt meget i 2022:

1. Corona-rapporten blev endeligt godkendt, men det meste af arbejdet i projektet foregik i 2021. Rapporten er tilgængelig i en kort og lang udgave på Privatarkivudvalgets website: <https://www.rigsarkivet.dk/aflever-data/private/privatarkivudvalget/>
2. Det der har fyldt, har fremfor alt været arbejdet med implementering af privatarkivstrategien, herunder Klimadebatprojektet. Arbejdsgruppen har nu leveret et projektoplæg, som blev godkendt på sidste møde, hvor det også blev vedtaget at nedsætte en styregruppe for projektet, så privatarkivudvalget herefter blot løbende orienteres. ODA's formand er medlem af styregruppen. Dermed er arbejdet med at finde finansiering til projektet, og kontakt til fonde for ef-

terfølgende at gennemføre projektet gået i gang. Projektet er et samarbejde mellem Rigsarkivet, SLA, ODA, Det Kongelige Bibliotek, Nationalmuseet og øvrige klimaorienterede museer. Formålet er at indsamle data på lokalt, regionalt og nationalt plan for at dokumentere den omfattende klimadebat, som fylder meget i det offentlige forum.

Derudover er et igangværende projekt om ikke offentlige arkivers mulighed for at indsamle digitale persondata blev fulgt. Projektet omfatter indsamling af Fagbevægelsens Hovedorganisations esdh-system i et samarbejde mellem Arbejderbevægelsens Arkiv, som ikke har hjemmel til at indsamle den type materiale (GDPR), og Rigsarkivet.

ODA-kulturarv

RETRO-projektet omhandler som tidligere digitalisering og maskinlæsning af kommunalbestyrelsesprotokoller. I 2021 blev projektet tilført lidt over halvanden million kroner i støtte fra fonde og Aarhus Universitet, ligesom Aarhus Stadsarkiv bidrager med egenfinansiering. ODA yder et årligt tilskud på 60.000 kr. frem til og med 2024.

Der arbejdes med flg. modeller:

- "Danish 1870-1950": Projektets hovedmodel, der kan håndtere et bredt udvalg af dansk skråskrift fra omkring overgangen fra gotisk til moderne skrift i 1870'erne med en generel fejlrate på omkring 4-5% pr. tegn.
- "18C Administrative Writing": Denne model er primært skabt i samarbejde med universiteter. Med en fejlrate på 4-7% pr. tegn er den et solidt værktøj til at bearbejde gotisk håndskrift fra 1700-tallet.
- "Danish gothic print 1859-1888": Dette er en model til gotisk trykskrift, som er trænet på baggrund af vejvisere fra 1859-1888. Da denne model er beregnet til trykt skrift, vil den forventeligt kunne håndtere tekster fra en bredere periode end den angivne med en fejlrate på omkring 1% pr. tegn.
- "Gotisk test": Det er en eksperimentalmodel, der endnu ikke er offentliggjort.

Projektet har flere og flere aktive arkiver og frivillige. 15 arkiver deltager med eget navn, men de fleste af disse koordinerer lokale indsatser. Antallet af maskinlæste sider er også stigende, men omfanget er ikke opgjort. Dog kan det nævnes, at der alene fra Aarhus Kommune nu er maskinlæst eller transskriberet 53.000 sider. I 2022/23 er afholdt 23 workshops, projektpræsentationer og eksterne samarbejds møder samt 8 interne tilsvarende møder og arrangementer. Fremhæves kan, at projektet blev præsenteret ved en session ved Nordiske Arkivdage 2022 i Stockholm og ved READ COOP's årsmøde i Innsbruck.

Efter årsmødet i 2019 er der i ODA etableret to nye samarbejdsgrupper, som arbejder med specifikke projekter. Den ene samarbejdsgruppe arbejder med bevarings- og kassationsvurdering af arkivalier fra Erhvervshavne. Den anden samarbejdsgruppe undersøger emnet: Brok og klager i arkivsamlingerne. ODA støtter disse initiativer ved at betale for forplejningen til møderne i samarbejdsgrupperne.

Årsmøde

Det er en tradition, at der afholdes årsmøde i ODA. I 2022 blev årsmødet afholdt den 28. til 29. marts i Aalborg, i de smukke omgivelser på Utzon Center, ved havnen. Bestyrelsen havde valgt at afholde årsmøde og generalforsamling i forlængelse af hinanden. Årsmødets program blev denne gang arrangeret af flere af bestyrelsen medlemmer, mens Aalborg Stadsarkiv stod for at finde de rigtige rammer til afholdelse af mødet.

Årsmødet blev skudt i gang med lidt inspiration fra verdenen uden for arkiverne, med Key Speaker Poul Duedahl: Hvilken fortid har en fremtid? Tanker om indsamling – og afgang – set med en forskers briller. Herefter så vi lidt indad i arkiverne i forbindelse med at vores ”Fælles indsamling projekter” blev præsenteret af Bente Jensen. Rapport fra Corona indsamlingen i Privatarkivudvalget – herunder brug af erfaringerne i fremtidige fælles indsamlinger (rapporten er udformet som en evaluering – med anbefalinger til fremtiden). Rapporten blev suppleret med at Tina Knudsen Jensen, fortalte hvordan en egentlig indsamling havde fundet sted i Randers. Oplæggene blev afsluttet med en diskussion af ”hvordan skal vi lave en koordineret instans i forhold til fælles i indsamlinger.

Efter frokost var emnet egenaces. Først hørte vi om ”Retten til sin egen historie”, et nyt stort projekt om tidligere anbragtes efterspørgsel efter støttet adgang til sagsakterne, ved Jacob Knage Rasmussen, Forsorgsmuseet Svendborg. Oplægget blev fulgt op med en gennemgang af hvordan vi selv håndterer emnet i arkiverne med oplægget ”Adgang til egne data – hvordan stiller vi bl.a. digitale kilder til rådighed, som ikke er umiddelbare tilgængelige”, Ved Elisabeth Block, Københavns Stadsarkiv. Emnet blev afsluttet med en diskussion af næste skridt ved Søren Bitsch Christensen og Jesper Thomassen.

Efter dagens program var der arrangeret byvandring ved Aalborg Stadsarkiv, hvor vi sluttede af på Aalborg Stadsarkiv i Arkivstræde, landets eneste arkiv med egen vej. Dagen blev afsluttet med en dejlig middag på Utzon Center.

Den 29. marts 2022 blev der afholdt generalforsamling i ODA. Efterfølgende var følgende emner på programmet:

- Retrodigitalisering – status og deltagelse ved Søren Bitsch Christensen
- Arkivet i den åbne skole – mødet med historie. Projekt drevet af Kolding og Københavns Stadsarkiv. Ved Lene Wul og Kamma Poulsen-Hansen.

Netværk

I ODA har vi to meget aktive netværk. E-arkivnetværket hvor arkivarer, som arbejder med digital bevarelse og arkiveringsversion mødes nogle gange om året. Her blev de aktuelle udfordringer med lovgivning, systemer og systemleverandører diskuteret. Netværkskoordinator rollen går på skift for et år ad gangen. Det sidste år har rollen være varetaget af Casper Thomsen Juhl fra Aalborg Stadsarkiv.

ODA har endnu en aktivt netværk, nemlig formidlingsnetværket. Her har der i løbet af det sidste år været afholdt flere spændende møder. Det egentlige arbejde i formidlingsnetværket vil blive fremlagt af netværkskoordinator Anette Månsson fra Køge Arkiverne.

Repræsentation:

Privatarkivsudvalget v. Statens Arkiver: Peter Damgaard, Tårnby Stads- og Lokalarkiv

Udvalget for Private Digitale Arkivalier under Privatarkivsudvalget: Vakant,

Landsforeningen til bevarelse af Foto og Film: Signe Trolle, København Stadsarkiv,

Museumstjenesten: Lis Thaulov, Silkeborg Arkiv

Nordisk Center for Kulturformidling: Bente Jensen, Aalborg Stadsarkiv

Journalen: Malene Mygind-Elmann, Kolding Stadsarkiv.

K-udvalget v. Rigsarkivet: Charlotte Voss, Caspar Christiansen, Peter Damgaard og Elisabeth Bloch

VISTA forhandlingerne: Peter Damgaard, Tårnby Stads- og Lokalarkiv.

Medlemmer:

ODA har pt 55 medlemmer – i 2022 kom Assens til som nyt medlem og Herlev blev udskilt som selvstændig fra Kroppedal.

Bestyrelsen vil gerne takke de medlemmer som lægger kræfter og ressourcer i det fælles arbejde i ODA. Der bliver ydet en stor indsats i netværkene, e-arkiveringsnetværket, formidlingsnetværket og indsatser på skolesamarbejdet. Vi er i bestyrelsen meget taknemmelige for den indsats der ydes og de tiltag der laves.

Tak til alle medlemmer i Organisationen Danske Arkiver for endnu et godt år.